

ALEXANDER PUSCHKIN

Eugen Onegin

*Roman in Versen
Aus dem Russischen übersetzt
von Ulrich Busch*

MANESSE BIBLIOTHEK DER WELTLITERATUR

Александр Сергеевич
Пушкин
Евгений Онегин

ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН

Puškinov príbeh, ktorý sa stal literárnou predlohou Čajkovského opery *Eugen Onegin* (1879), nie je iba kritickým nahliadnutím do spoločenských pomerov cárskeho Ruska. Je zároveň aj nadčasovou sondou do ľudskej psychiky, do vnútorných zápasov medzi túžbou, svedomím, povinnosťou a spoločenskou nutnosťou.

Samotný autor pokladal toto dielo za významný medzník vo svojej tvorivej činnosti. Čas, ktorý mu zabralo jeho najobľúbenejšie dielo bol 7 rokov 4 mesiace a 17 dní. V skutočnosti práca na románe pokračovala aj potom. Posledný záznam tvorivej histórie Eugena Onegina je, keď básnik napísal Oneginov list Tatiane.

Prvé kompletne vydanie románu vyšlo v roku 1833. Predtým sa čitatelia oboznamovali s nevelkými úryvkami uverejnenými v almanachu „Severné kvety“, a v časopise „Moskovský vestník“. Toto dielo často označované ako klenot ruskej národnej literatúry, položilo základy klasickému ruskému románu, v ktorom sa individuálne osudy ľudí nerozlučne spájajú s najvýznamnejšími problémami vývoja.

Eugen Onegin je vlastne realistický sociálny román, rozvíja sa v ňom hlboká dramatická spoločenská kolízia. Znamená to čoraz jasnejšie sa črtajúci zápas medzi „novým“ a „starým“ v živote ako sám básnik povedal. Práve táto kolízia podmienila charaktery hlavných postáv románu, ich psychológiu, osamelosť, tragické osudy a sympatie autora k nim.

Je to román vo veršoch. Puškin sa tu dotýka problému ruskej spoločnosti – aj štruktúry krajiny, aj spôsobu života aj estetiky a morálky. V románe sa rekonštruujú obrazy Petrohradu, Moskvy, Nižného Novgorodu, pestrosť každodenného života, schémy veľkého sveta i život vo vidieckych sídlach.

Význam tohto románu, jeho idea, obrazy, umelecká metóda, kompozícia, jazyk, rytmika aj autobiografickosť sú osobitnými črtami Eugena Onegina. Ale najdôležitejšou stránkou alebo črtou Eugena Onegina je to, že autor vlastne vedie lyrické rozprávanie o samom sebe. Je to vlastne najdôležitejší prameň pre štúdium Puškinovho životopisu. Puškin vlastne rozpráva čitateľovi o rozličných oblastiach svojho života. V tomto diele hovorí aj o významnom zvrate v jeho tvorbe. Hovorí o prechode od romantických rozprávavých túžob až k poézii reality, k poézii ruskej prírody a ruského každodenného života.

Hoci pri zobrazovaní svojich postáv v románe, pri odhaľovaní ich duchovného života a charakterov Puškin do istej miery reprodukoval aj črty svojho vlastného života a charakteru predsa upozorňuje „Lež Eugena duša bola inakšia, to chcem zdôrazniť...“. Rozdielnosť bola naozaj dostatočne veľká. Puškinovi boli cudzie také črty, stelesnené v postave Onegina ako je individualizmus, bezvýhodný skepticizmus, pasivita, duševná vyprahnutosť, pocit bezcieľnosti života. Autor však chce poukázať na to, že jeho hrdina nebol vždy taký. Chce upozorniť, že boli časy, keď obidvaja mali rovnaké túžby a sny.

Celý román je pretkaný úvahami o vlastnom osude, o básnikových životných cieľoch. *Eugen Onegin* je románom v súdobom Rusku, o hrdinoch súčasníkov a zároveň o autorovi a jeho životnom okolí, je románom v ktorom sa spájajú prvky sebaanalýzy. Zmeny v básnikovom živote sa odzrkadlili aj pri samotnom ladení diela, rozprávanie je čoraz smutnejšie. Puškin tu znova vyjadril demonštratívne pohrdanie spoločnosťou, v ktorej sa podľa neho „dusilo všetko živé“, ktorá rozvrátila Onegina a kde sa tak trpkou sformoval Tatianin život.

ÚTVAR: román vo veršoch v ôsmich hlavách, v ktorom sa prelínajú romantické a realistické prvky

KOMPOZÍCIA: encyklopédia ruského života dvadsiatych rokov 19.storočia. Obraz života poddaných a sluhov, obraz života statkárov, dvorných kruhov starej Moskvy.

Charakteristiky hlavných postáv:

Eugen Onegin - je zobrazením „zbytočného človeka“ rozčarovaného životom. Je neschopný urobiť šťastným ani seba ani ľudí navôkol. Je znechutený prázdny životom petrohradskej vyššej spoločnosti. Aj keď autor na sfomovanie tejto postavy využije mnoho zo svojho vlastného života nevie sa s ňou stotožniť. Je s ním ako sám uvádza, dobrý priateľ.

Tatiana Larinová - v tejto postave sa spájajú „búrlivé fantázie“, „rozum“ a „srdce“, intelektuálna kultúra, blízkosť k tradíciám ľudového života, k ľudovej poézii či k ľudovým poverám. Puškin sa zhoduje s touto postavou väčšmi, pretože jej vnímanie okolitého sveta priamo vyjadruje Puškinove názory. Okrem iného je pre túto postavu príznačná knižná rojčivosť aj naivná romantická túžba. Až životná skúsenosť umožní Tatiane vypestovať si nový, vážny kritický pohľad na svet.

STRUČNÝ OBSAH:

Eugen Onegin svoje dni naplňa nudou, nesúhlasí s prázdny životom petrohradskej šľachty, ale nič proti tomu nerobí. Ruská šľachta nevyužíva svoje vzdelanie v práci pre Rusko, mladí ľudia strácajú čas v šľachtických salónoch a v radovánkach. Nevidí alebo nechce vidieť, že existujú aj iní ľudia – morálni, priami, čistí. Tí by ho nudili. Zabije v súboji pre hlúposť svojho priateľa Vladimíra Lenského – súboj bola pánska hračka, vzrušenie, ktoré zaháňalo nudu. Odmietne úprimnú lásku mladej Tatiany, hoci sa mu ona sama musí k nej priznať. Až po rokoch pochopí, čo odmietol. Pretože sám putuje po Rusku, odchádza na vidiek, kde mal v úmysle zdržať sa, avšak tu sa znova beznádejne nudil. Preto začína bezcieľne putovať. Nakoniec sa vracia do Sankt Peterburgu, kde stretáva Tatianu ako manželku kniežaťa. Vyznáva jej lásku, ale Tatiana ho odmietne, hoci ho stále ľúbi: „Ľúbim vás (klamať nechcem, načo) no druhému som oddaná až po hrob, do tmy skonania“. Eugen stráca poslednú šancu na nájdanie zmyslu života.

Puškinova ruka stvorila Onegina, ktorý zomrel rovnakým spôsobom. Je to náhoda? Ale Puškin zomrel presne tak, ako jeho literárny hrdina. To je akési vyvrcholenie jeho tvorby z romantického pohľadu, keď vezmeme do úvahy fakt, že to tak naozaj bolo. Nič teda nie je vymyslené.

Svoj osud akoby predvídal v tomto veršovanom románe, ktorý dokončil v roku 1833, teda štyri roky pred osudným dňom jeho duelu so záletníkom d'Anthésom.

ZDROJE:

1. Alexander Sergejevič Puškin: Eugen Onegin, Boris Godunov a iné
Vydavateľstvo TATRAN, 1982
Preložil Ivan Kupec, Július Lenko, Milan Rúfus
2. ENCYKLOPÉDIA SPISOVATEĽOV SVETA
Vydavateľstvo OBZOR Bratislava, 1978
Spracoval Kolektív autorov, zostavovateľ Ján Juríček
3. SVETOVÁ LITERATÚRA NA DLANI,
Vydavateľstvo PRÍRODA, s.r.o. Bratislava, 2001
Napísala Vlasta Hovorková a kolektív
4. http://www.antiskola.sk/referaty/index.php?page=show_detail&come_from=list&obl=9&pg=2&id=14352